

GYLLEOMRØRING: SVOVLBRINTE ER EN SNIGENDE DRÆBER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Gylle kan være livsfarligt. Vi ved det, men holder vi fast i de sikre rutiner – også i perioder med spidsbelastninger?

Vi nåede det ikke... Der var ikke lige tid til... Hvis disse sætninger afsluttes med: ...at røre i gyllen i denne uge, eller ... at tage en gasdetektor på, kan det være med livet som indsats for såvel mennesker som dyr.

De fleste ved, at gylle udvikler svovlbrinte, der frigøres, når gyllen omrøres eller håndteres på anden måde. Det lumske er, at svovlbrinte lugter dårligt i små mængder – nærmest som et råddent æg. Men når der frigøres svovlbrinte i så store mængder, at det er sundhedsskadeligt, lammes lugtesansen, så man ikke længere kan lugte gassen.

Man får altså ingen advarsler, hverken lugtmæssigt eller visuelt – da gassen er farveløs – om en høj sundhedsskadelig koncentration.

Alt dette er der også mange, der ved. Det er bare så utrolig vigtigt at huske det – også den dag, hvor alting ramler eller den uge, hvor hele det faste mandskab er lagt ned af influenza.

Der er ikke påvist svovlbrinte i stalde, når gyllen ligger stille i kanaler eller kummer. Men ved tømning og omrøring sættes gyllen i bevægelse, så svovlbrinten frigøres og trænger op i stalden. Specielt kan driftsforstyrrelser skabe farlige situationer, fx ved arbejde med tilstoppede gyllekanaler.

BRUG GASDETEKTOR

Da svovlbrinte i sundhedsskadelige koncentrationer er lugtfri, kan gassen kun konstateres ved

brug af gasdetektor. Gasdetektoren skal give en tydelig alarm ved sundhedsskadelige koncentrationer af gyllegas. Der findes adskillige typer af gasdetektorer. De er typisk på størrelse med en mobiltelefon, kan klipses på tøjet, bæres i hånden eller om halsen i en medfølgende snor. De kan købes, hvor man normalt køber værnemidler, og prisen ligger typisk på 2-3.000 kr.

DØDELIGE KONCENTRATIONER

I alle gylle- og ajlebeholdere, fortanke, pumpebrønde, gyllekanaler, gulvudsugningskanaler og gyllevogne skal man regne med, at der ved omrøring kan være så høje koncentrationer af svovlbrinte, at det kan være sundhedsskadeligt. 500-600 ppm er dødelig efter 30 min. 700 ppm og derover lammer åndedrættet efter en til to indåndinger. Man mister bevidstheden, hvorefter døden indtræder.

Ved omrøring af gylle er der i vindsiden målt dødelige koncentrationer på 700 ppm af svovlbrinte. Ved gyllepumpens udløb er der målt helt op til 3.000 ppm!

Tilrettelæg derfor altid arbejdet med gylle grundigt:

- Aftal og informer alle medarbejdere om, hvor og hvornår der arbejdes med gylle
- Vær to personer til arbejdet med gylle
- Hav jævnligt kontakt med hinanden under arbejdet – sørg for at vide, hvor hinanden er
- Hav en opladet mobiltelefon med

BENYT GERNE EN GASDETEKTOR

Sørg for, at de rette hjælpemidler er inden for rækkevidde – fx åndedrætsværn. Lær hjælpemidlerne at kende, så I er dus med dem, når de skal bruges.

FØRSTEHJÆLP – GYLLEGAS

Førstehjælp Forgiftning af gyllegas

STANDE OG BEVINDSELSSVÆKKE

- Bekl at afgive med afslået
- Svovlbrinte
- Anværsinde om tøjforurening
- Høje koncentrationer af svovlbrinte
- Ring 112

112

1. Er personen ved bevidsthed?
 - Søg førstehjælpstrækkecenter
 - Hvis personen ikke har 112, anbered dem om at ringe.
2. Ring førstehjælpstrækkecenteret.
 - Ring 112
3. Er personen bevidstløs og trækker vejret?
 - Søg førstehjælpstrækkecenteret
 - Hvis personen ikke har 112, anbered dem om at ringe.
4. Personen trækker ikke vejret.
 - Ring 112. Send førstehjælpstrækkecenteret eller den lokale førstehjælpstjeneste – AED
5. Start straks hjertemassage og indblæsning.
 - Placer dine hænder midt på brystkassen
 - Giv hjertemassage:
 - Tryk hårdt og hurtigt i en dybde af 5-6 cm med minimum 100 tryk/min.
 - Lad brystet hvile mellem tryk.
 - Indblæsning:
 - Giv én indblæsning for hvert tryk.

Dette faktaark samt
branchevejledningen 'Sikkerhed
ved arbejde med gylle' finder du på
www.landbrugsinfo.dk ->
Tværfagligt->Arbejdssikkerhed ->
Publikationer eller via linket [her](#)
Print det, og tag emnet op på et
medarbejdermøde.

Læs også:

[Spring aldrig gylleomrøringen over](#)

[Strøelsen påvirker gyllens gødningsværdi](#)

[13 kvier døde i besætning – mistanke om svovlbrinteforgiftning](#)

[Artiklen har været bragt i kvægNYT nr. 16 - 2016](#)